

Hova tűnt a sok virág...

Interjú Hódi Sándorral,
a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége (VMDK) alelnökével

Bácska területén az elmúlt időszakban, a nagyarányú mozgósítások hatására, a Tisza menti községekben, a túlsúlyban magyarok lakta településeken hatalmas méretű béketüntetésekre és megmozdulásokra került sor. Ez a háborúellenes megnyilvánulás a polgárok jogos meggyőződéséből fakadt. A VMDK számtalanszor kérte és követelte a szerb képviselőháztól és a kormánytól, hogy akarata ellenére senkit se kényszerítsenek a polgárháborúban való részvételre.

A titói Jugoszlávia kiszendített. A „néphadsereg” megfiatalított vezérkara védtelen lakóházak bombázására ad parancsot Boszniában. Ugyanakkor a szerb Jugoszlávia politikusai, a kisebbségi jogok érvényesítése ürügyén, eszkalálják a háborút a Balkán egyre nagyobb részére. A VMDK nyilatkozatban szólította fel a vajdasági magyarokat a sorkatonai bevonulás megtagadására. Az elmúlt hetekben ismét béketüntetések voltak több magyarlakta településen. Mindez újból időszerűsíti azokat a kérdéseket, amelyekről a VMDK alelnökével magyarországi útja alkalmával beszélgettünk.

— *Hódi úr! A VMDK meglehetősen nehéz helyzetbe került a háború miatt. Milyen feladatot állított maga elé a szervezet? Mi a lehetősége ebben a veszélyes közegben?*

— A VMDK-ra bármilyen csekély is a mozgáster, rendkívül fontos feladatok hárulnak. Naprakészen kell ismerünk az európai történeket, a Jugoszlávia széthullásával kapcsolatos politikai állásfoglalásokat és értékeléseket. Ennek megfelelően kidolgozzuk a politikai cselekvési stratégiát és megpróbáljuk érvényesíteni azt, mert a kiélezett háborús helyzetet a magyarság rendkívül nehezen, megfélemlítve, frusztrálva éli meg. Ebben a kilátástalan helyzetben nekünk távlatot kell felkínálnunk a magyar kisebbségnek azért, hogy az emberek bízzanak a jövőben és ne hagyják el az országot, vállalják az ottmaradást még akkor is, ha ez bizonyos kockázatokkal jár. Ebben a történelmi kényszerhelyzetben a VMDK-nak olyan atmoszférát kell teremtenie, amelyben ez a magatartásforma megvalósítható.

— *Kifejtene e stratégia elemeit? Mire alapszik ez, és mit céloz meg?*

— A Carrington-féle békejavaslatok alapján saját kisebbségi szempontunkból kidolgoztuk és megválasztottuk azt, hogy milyen megoldások elfogadhatóak a vajdasági magyaroknak. Ezek alkalmazhatóak más, kisebbségben élő vagy kisebbségbe kerülő népcsoportok érdekében is. Úgy vélem, olyan modellt alakítottunk ki, amely Kelet-Európa más részein ugyancsak alkalmazható.

— *Hogyan fest ez a modell?*

— Ez nagyjából megegyezik Carrington béketervének egyik változatával. Ahol többségben van valamelyik népcsoport az adott közigazgatási területen belül, ott lehetőség nyílik területi autonómiára, önkormányzatra. Ez egy megoldás. Ezzel párhuzamosan, tehát nem vagylagosan, a szöványokban élő népcsoportok jövőjét, az egész területre vonatkozóan, személyi elven alapuló kisebbségi önkormányzatok, tulajdonképpen egy kulturális autonómia keretében képzeljük el és tartjuk megvalósíthatónak. Annak a régi és a gyakorlatban bevált sémának megfelelően, ahogyan a különböző egyházközösségek működnek és jól megférnek egymás mellett ugyanazon a területen, eltérő ideológiai, kulturális törekvésekkel. Ugyanígy a nemzeti kultúrák, a különböző ajkú népek, népcsoportok is tökéletesen megférnének egymás mellett, függetlenül a számáruktól az adott térségben belül. Az említett modell keretében harmadik megoldás az, hogy azokban falvakban, városokban —, amelyek bár szigetként élnek idegen nyelvi környezetben —, ahol a más ajkú népesség többséget képez, ott lokális autonómiával rendelkező önkormányzattal biztosítjuk a kisebbségek védelmét, identitásuk és kultúrájuk meg-

őrzését. Mindezek felül úgy gondoljuk, és ezt következetesen képviseljük, hogy azok a kelet-közép-európai régiók, amelyek nagy történelmi, kulturális, gazdasági, politikai hagyományokkal rendelkeznek, sőt, nemzetiségi jellegüknel fogva most még inkább, mint korábban, élvezzenek egy európai értelemben vett regionális státuszt: tehát a térségek gazdasági, politikai, kulturális önállóságával járó minden jogot. Ilyen régió a Vajdaság is. Nyilvánvalóan az említett elgondolások azon megoldási lehetőségek közé tartoznak, amelyek egymás mellett, egymást átfedve biztosíthatják a népcsoportok és népek számára a konfliktusok megoldását, a tartós béke megvalósítását. Ez a VMDK külpolitikai értelemben vett elképzelése.

— *Mire törekzenek a belpolitikában?*

— Belpolitikai vonatkozásban a gyakorlati élet kínálta és kínálja fel a szükséges lépéseket. Bácska területén az elmúlt időszakban, a nagyarányú mozgósítások hatására, a Tisza menti községekben, a túlsúlyban magyarok lakta településeken hatalmas méretű béketüntetésekre és megmozdulásokra került sor. Ez a háborúellenes megnyilvánulás a polgárok jogos meggyőződéséből fakadt. A VMDK számtalanszor kérte és követelte a szerb képviselőháztól és a kormánytól, hogy akarata ellenére senkit se kényszerítsenek a polgárháborúban való részvételre. A megmozdulásokat értékelve feljogosítva éreztük magunkat, hogy hivatalos formában forduljunk a szerb képviselőházhhoz: hozzon döntést ebben a kérdésben. Vagyis ne kényszerítse a magyarságot és a kisebbségeket testvérgyilkos háborúba, ne mozgósítsa őket tartalékosként. A szerb kormány továbbította levelünket a hadügyminisztériumhoz, ahonnan válaszlevél érkezett. Ebben ismertették azt a belgrádi álláspontot, miszerint a hadsereg védelmére kelt a Horvátországban kiszolgáltatott helyzetbe került szerbeknek. Mint hogy a háború szövetségi döntés következménye, ezért a szerb kormány és a hadügyminisztérium nem illetékes a